

ДОКЪДЕ СТИГНАХМЕ, НАКЪДЕ ОТИВАМЕ?

контрол и оценка,
Входно ниво

Ще проверим докъде сме стигнали в нашето съвместно философско пътуване, като ви дадем възможност да проявите вашите умения за работа с текст и създаване на аналитичен текст (есе), както и да приложите придобитите знания към конкретни ситуации (казуси) от личния си опит.

1. Анализ на философски текст ★

Прочетете и анализирайте писмено текста с помощта на въпросите след него.

Според мнението на някои хора да се занимаваш с философия, е напълно малолумно, защото философите не правят нищо друго, освен да бездействат и да спорят за значението на думите. Изглежда, че никога не достигат до важни изводи, а приносят им за обществото е практически равен на нула. Те все още спорят за същите проблеми, с които още древните гърци са си блъскали главите. Изглежда, че философията нищо не променя...

В какво изобищо се състои ползата от заниманията с философия? Дали дори не е опасно да се поставят под въпрос основните предпоставки на нашия живот? Може би това ще ни накара само да се почувстваме неспособни да направим каквото и да било, защото сме парализирани от твърде много питане. На тази представа отговаря и карикатурата на философа, който седи в удобно кресло и брилянтно жонглира с абстрактни мисли, ала изобищо не му е по силите да се справи с практическия живот; който може да обясни най-сложните пасажки от Хегеловата философия, но не е в състояние да си свари едно яйце.

Важна причина за заниманията с философия е това, че тя си поставя основополагащи въпроси за смисъла на нашето съществуване. Все някога в живота повечето от нас си задават фундаментални философски въпроси, като „Защо сме тук?“, „Има ли доказателство за съществуването на Бог?“, „Животът ни има ли цел?“, „Кое е правилно и кое неправилно?“, „Има ли изобищо някакво основание да се нарушават законите?“, „Възможно ли е животът ни да е само сън?“, „Дали духът е нещо различно от тялото, или сме изцяло физически същества?“, „Как се развива науката?“, „Какво е изкуство?“, и така нататък.

Повечето хора, които се занимават с философия, вярват, че за всеки от нас е важно да си задава подобни въпроси. Някои дори са убедени, че живот без изследване не си струва да се живее. Който живее живота си във все същите колотовози, без нито веднъж да подложи на проверка принципите си, се държи горе-долу като някого, който кара кола, която никога не е минавала на технически преглед. Да, може би може да се разчита на спирачките, мотора или кормилото, които досега винаги са работили добре. Ала доверието ни може да бъде и напълно неоснователно: спирачките може да са повредени и да откажат точно когато най-много се нуждаем от тях. Същото важи и за принципите, върху които се основава животът ни. Те може да са напълно разумни, но не можем да сме сигурни в това, преди да сме ги проверили.

Найджъл Уорбъртън, „Защо да се занимаваме с философия?“, превод Евелина Варджийска

- С какъв философски проблем се занимава текстът? Формулирайте го като изследователски въпрос.
- Какви са предразсъдъците и опасенията спрямо философията?
- Какво основание посочва авторът на текста, за да обоснове нуждата от занимания с философията? С какво сравнение го подкрепя.
- Обосновете личното си отношение към авторската теза и към уместността на подкрепящото я сравнение.
- Найджъл Уорбъртън посочва още две основания за занимания с философия – развитие на умения за мислене и изпитване на удоволствие от философстването. Можете ли да посочите допълнителни основания?

2. Философско есе ★★

Напишете кратко философско есе по един от фрагментите. Преди да започнете да пишете, помислете внимателно и направете кратък план на основните моменти от структурата на текста – проблем, теза, основания, личната ви позиция.

- *Обмислянето е театрална репетиция (във въображението) на разнообразни конкуриращи се насоки за действие.* (Джон Дюи)
- *Източникът на мисленето е някакво затруднение, объркване или съмнение.* (Джон Дюи)
- *Всяка философия е парадокс, тя се разминава с нашите естествени представи в живота, тъй като приема за теоретично съмнителни очевидни вярвания, които в живота не ни се струват оспорими.* (Хосе Ортега и Гасет)

3. Защо учим философия? ★★★

Заниманията с философия ни помагат да разбираме по-добре какво се случва в живота ни – как и защо живеем. Споделете конкретна случка, в която сте се сблъскали с етичен проблем или труден избор (дилема). Например било е необходимо да прецените дали нечия постъпка е морална, или да направите естетическа оценка на явление от културата или изкуствата. Кои от изучените понятия или теории от етиката и естетиката използвахте, за да се справите в ситуацията?

Речник

тривиалност – нещо обикновено и банално

Георг Вилхелм Фридрих Хегел (1770 – 1831 г.) – немски философ